

Verksamhetsrapport

för Nordiska Ministerrådets arbetsgrupp om Integrerad Produkt Policy – NMRIPP-gruppen 2004

1 SAMMANFATTNING – ÅRETS VIKTIGASTE RESULTAT

NMRIPP-gruppens största projekt under 2004 var Greencom-konferensen i Stockholm den 31 mars – 1 april, ("Greencom04 – A Nordic Conference on Environmental Communication and how to make it work"). Under konferensen diskuterades temat miljöinformation som verktyg för att förändra beteenden, samt det stöd konsumenterna behöver för att bli en viktig drivkraft inom arbetet för en integrerad produktpolitik (IPP). Under konferensen lyckades det att få till en diskussion tvärs på sektorer med deltagande både från det offentliga och det privata. Fler exempel presenterades om vällyckade informations-kampanjer, bl.a. från återvinningsindustrin och detaljhandeln. Konferensen var ett led i NMRIPP-gruppens vidare arbete om information som styrmedel och en del av grundlaget för en kommande guide om miljöinformation till konsumenter. Greencom-konferensen sammanförde 106 deltagare från de tre sektorerna näring, konsument och miljö, från i huvudsak de nordiska länderna. Konferensens presentationer och resultat presenterades i en konferensrapport som skickades ut till deltagarna och lagdes ut på Internet. Konferensen beviljades medel förra året och ingick därför inte i NMRIPP-gruppens arbetsprogram för 2004 som sådan.

Under året 2004 slutfördes NMRIPP-gruppens projekt om "IPP Institutional Capacity Building in the Baltic States", men projektet tog utgångspunkt i en tidigare av PA-gruppen genomförd studie kring befintlig kunskap på området och behov för insats. Projektet har varit en success och rönt en stor intresse och uppmärksamhet bland baltiska myndigheter. Som en del av projektet bildades det ett internationellt nätverk, bl.a. med länkar till Belarus och Ukraine. Ett Leonardo da Vinci-projekt initierades i fortsättningen. Genom projektet lyckades det att sprida information och bygga upp kompetens om IPP bland ett brett spektrum av baltiska aktörer, bl.a. inom myndigheter, forskning och NGO'er. Under projekttiden hölls det totalt 9 seminarier, med 25-50 deltagare i var och en. Informationsmaterial om IPP och enskilda verktyg, härunder om producentansvar, elskrot och eco-design, utarbetades i samtliga baltiska språk. Materialet distribuerades skriftligt och i form av en CD. Ett "Green Club" nätverk för företagspersoner bildades i processen. Projektet har styrkt Nordens roll som föregångare på området och har redan påverkat baltiske beslutningar och strategidokument, vilket bl.a. spåglas i Lettlands nya miljöhandlingsplan, var IPP finns som en viktig del.

Offentlig grön upphandling hade fortsatt en hög prioritet i gruppens arbete under 2004. Två broschyrer med vägledning för offentlig grön upphandling var nästan klara för tryckning i slutet av året. En av dessa har lokala politikare, ledare och inköpspersoner som målgrupp med syfte att motivera till mer miljöanpassad upphandling. Den andra är av en mer praktisk natur, fokuserat på inköpare. I broschyrerne fokuseras det bl.a. på inköpens viktiga del i verksamhetens värdeskapning, samt vilket mervärde ökat fokus på miljö ger. Dessutom genomfördes det under året på uppdrag av ÄK-M en "forstudie om hva som er gjort i de nordiske land av grønne innkjøpskriterier og hvilke muligheter det finnes for økt samarbeid på området, herunder muligheten for felles miljøkriterier".

Denna studie kommer att avrapporteras våren 2005. Först efter det kan man påbörja utarbetning av gemensama miljökriterier.

NEAS-gruppen under NMRIPP har tagit fram en handbok för icke-miljöexperter om hur miljöaspekter kan integreras i standardiseringsarbetet, (Projektitel "Life cycle oriented standardization"). Handboken beskriver livscyklustänkandet, de viktigaste miljöaspekterna i varje fas och hur dessa kan integreras vid utarbetning av produktstandarder. Syftet är att underlätta implementering av ISO guiderne 64 och 109.

Under året 2004 sökte NMRIPP-gruppen att få till ett samarbete med övriga grupper kring ett projekt om Gröna marknader och renare teknologier enligt önskan från ÄK-M. Detta lyckades inte p.g.a. väldig olika prioriteringar hos olika grupper. Förberedningen kommer att föras vidare i första halvåret av 2005, bl.a med hjälp av en bättre samordning mellan sektorer på hemmaplan i enskilda länder. NMRIPP-gruppen reserverade i 2004 1 mio. DKK till projektet och planerar att finansiera projektet direkt under förutsättning att ett liknade belopp beviljas från Bæredygtighedspuljen.

Året 2004 var NMRIPP-gruppens tredje verksamhetsår. Gruppen befinner sig fortfarande i ett utvecklingsskede, eftersom det tar tid att hitta de arbetsform och satsningar som bäst gynnar samtliga tre sektorsers intresser.

2 UPPFYLLELSE AV MHP'S MÅL, AKTIVITETER OCH FÖRVÄNTADE RESULTAT

NMRIPP-gruppens arbete tog under året 2004 utgångspunkt i gruppens mandat, i gruppens handlingsplan för 2002-2004 och i det utlöpande nordiska handlingsprogrammet för miljösamarbetet för 2001-2004 (MHP). I MHP har gruppen lagt störst vikt på insatsområdet "Produktorienterad miljöstrategi" (Avsnitt 12). Den övergripande målsättningen för området är att minska de negativa effekterna på miljö och hälsa från varor och tjänster genom hela livscykeln, samt främja effektiv användning av resurser. Inom detta område arbetar NMRIPP-gruppen främst med uppföljning av mål 12.1 och 12.5:

- 12.1 Få en ledende international rolle inden for udvikling af en produktorienteret miljøstrategi, herunder fremme af ressourceeffektivitet, miljøvenlig produktion og udnyttelsen af fornybare fremfor ikke fornybare ressourcer.
- 12.5 Fremme markedet af renere produkter.

Gruppens olika aktiviteters koppling till det Nordiska Miljöhandlingsprogrammet sammanfattas i Bilaga 1.

3 GRUPPENS KONKRETA INSPEL TILL ÄK-M OCH MR-M MÖTEN

Under året 2004 startade Temagrupp 9 under NMRIPP-gruppen en förstudie om "grønne innkjøpskriterier" på uppdrag av ÄK-M. Förstudien var nästan klar i slutet av året och kommer att avrapporteras till ÄK-M i 2005.

NMRIPP-gruppens arbete presenterades under ÄK-M's möte i Hvolsvöllur, Island den 27 maj 2004. Vidare presenterades gruppens arbete under ett möte i ÄK-Näring i Reykholt, Island den 11 juni.

Diskussion om NMRIPP-gruppens inriktning framöver stod högt på gruppens agenda under året i samband med revidering av samtliga relevanta strategiska dokument, härunder de tre sektorernas handlingsprogrammer.

4 GRUPPENS KONKRETA INSPEL TILL INTERNATIONELLA FÖRHANDLINGAR

NMRIPP-gruppen har ett par initiativ på gång som syftar till att styrka Nordens roll i internationella förhandlingar. T.ex. kommer projektet om "Life Cycle Oriented Standardization" att resultera i en handbok för icke-miljöexperter som arbetar med standardisering på europisk och internationell nivå om hur miljöaspekter kan integreras i standardiseringsarbetet. Fler viktiga inspel på detta område är i startfasen.

5 INFORMATIONSVERKSAMHET

Projektet "IPP Institutional Capacity Building in the Baltic States" resulterade bl.a. i 9 seminarier i de baltiska länderna, med 25-50 deltagare i varje. Dessutom utarbetades det en del informationsmaterial om IPP och enskilda verktyg till samtliga baltiska språk. En CD utarbetades och distribuerades bl.a. till ministerier.

Ett antal publikationer stod närmast klara i slutet av året och kommer att offentliggöras under 2005, härunder två broschyrer med vägledning för offentlig grön upphandling, handbok om integrering av miljöaspekter i standardisering, guide om miljöinformation till konsumenter m.m.

6 SAMARBETE MED ÖVRIGA GRUPPER OCH SEKTORER

NMRIPP-gruppen är en tvärsektoriell grupp. Därmed är samarbete mellan två eller tre sektorer en grundläggande förutsättning för alla gruppens aktiviteter. NMRIPP-gruppen har redan från början haft ett nära samarbete med PA-gruppen. De två grupperna har ett gemensamt sekretariat.

Det föreslagna projektet kring Gröna marknader och renare teknologier förutsätter samarbete med fler grupper och ev. sektorer. M.h.t. detta har det föreslagits ett samarbete mellan NMRIPP, PA och Miljö&Ekonomi. Det har gått trögt att igångsätta arbetet. En alternativ lösning diskuteras (jf. avsnitt 1).

Mervärdet i ett samarbete med övriga grupper och sektorer ligger generellt i de övriga aktörernas bidrag inom området. Inga specifika problem har förekommit vid sådana samarbeten enligt NMRIPP-gruppens erfarenheter. Processer blir självklart lite tyngre och långsammare när fler aktörer dras in, därför bör samarbetets fördelar och nackdelar övervägas vid varje enskilt tillfälle.

7 PROJEKTKATALOG

Det hänvisas till den samlade projektkatalogen på gruppens hemsida (under "Projektvirksomhed"). Projekten beskrivs med relevant information.

8 GRUPPENS SAMMANSÄTTNING

NMRIPP-gruppens medlemmar den 31 december 2004:

Göran Uebel, NUTEK, Sverige, ordförande
Bengt Davidsson, Naturvårdsverket, Sverige
Birgitte Spühler Hansen, Erhvervs- og Boligstyrelsen, Danmark
Kirsten Jacobsen, Miljøverndepartementet, Norge
Gert S. Hansen, Miljøstyrelsen, Danmark
Helena Bergström, Konsumentverket, Sverige
Kjersti Larssen, Barne- og familiedepartementet, Norge
Riitta Jalkanen, Konsumentverket, Finland

Risto Ranki, Handels- og industriministeriet, Finland
Sigurbjörg Sæmundsdóttir, Umhverfisstofnun, Island
Stig Yding Sørensen, Forbrugerstyrelsen, Danmark
Taina Nikula, Miljöministeriet, Finland

Stefán Gíslason, Environice, Island, sekreterare

Se gruppens hemsida ang. gruppens mandat.

NMRIPP-gruppen höll tre fysiska möten under 2004; i Köpenhamn den 3-4 mars, i Oslo den 25 maj och i Hellnar i Island den 30 september – 1 oktober. Dessutom hölls ett telefonmöte i gruppen den 10 februari.

Den 31 december 2004 hade NMRIPP-gruppen 4 undergrupper (s.k. temagrupper). Gruppernas sammansättning och mandat redovisas på NMRIPP-gruppens hemsida under "Temagrupper under NMRIPP".

9 EKONOMISK REDOVISNING

NMRIPP-gruppens räkenskaper för år 2004 sammanställs i följande tabeller. Tabeller 1 och 2 ger en övergripande översikt över gruppens budget och aktiviteter under året.

Tabell 1. Ekonomisk översikt för NMRIPP-gruppen 2004

	DKK	DKK
Överfört fria medel från år 2003	1.550.625	
Årets beviljning från ÄK-M	600.000	
Årets beviljning från ÄK-K	300.000	
Årets beviljning från ÄK-Näring	150.000	
Beviljat på projekt och aktiviteter 2004		1.906.000
Inte använda medel		694.625
	2.600.625	2.600.625

Som framgår af tabell 1 överfördes det fria medel på 1.550.625 DKK från år 2003 till 2004. Totalt hade NMRIPP-gruppen 2.600.625 DKK till förfogande under 2004. Därav beviljade gruppen 1.906.000 DKK på projekt och aktiviteter, medan 694.625 DKK använtes inte och överförs till 2005 som fria medel tillsammans med frigjorda medel jf. tabell 2.

Tabell 2. NMRIPP Projektränskaper 2004

	DKK	DKK
Bundna medel på projekt från år 2003	2.596.680	
Beviljat på projekt och aktiviteter 2004	1.906.000	
Utbetalt 2004		2.468.719
Bundna medel på projekt 31.12.2004		1.715.861
Frigjorda medel 31.12.2004		318.100
	4.502.680	4.502.680

Som framgår af tabell 2 överfördes det bundna medel på 2.596.680 DKK från år 2003 till 2004, eftersom en stor del av gruppens aktiviteter under året beviljades under förra året men kom sent i gång, (jf. avsnitt 1 om årets viktigaste resultat). Ett belopp på 2.468.719 DKK utbetalades under året, 1.715.861 DKK finns kvar i slutet av året bundna på

pågående projekt, men 318.100 DKK kommer inte att användas. Dessa medel tillsammans med de återstående 694.625 DKK av gruppens totala budget för 2004 (jf. tabell 1) överförs som fria medel till år 2005, (totalt 694.625 + 318.100 = 1.012.725 DKK). Av detta belopp har NMRIPP-gruppen dock reserverat 1.000.000 DKK för det föreslagna projektet kring Gröna marknader och renare teknologier.

Tabell 3 visar en jämföring av gruppens arbetsprogram för 2004 med verkligheten, d.v.s. vilka aktiviteter som föreslogs i gruppens arbetsprogram, vilka medel som beviljades av gruppen under året och vilken andel av dessa som utbetalades under året, (ingår i ciffran "Utbetalt 2004" i tabell 2). De flesta av de beviljade projekten igångsattes sent på året, och som framgår av tabellen överförs därför en del medel till slutföring av projekten under år 2005.

Tabell 3. Projekt 2004: Förslag enligt arbetsprogram, beviljat av NMRIPP-gruppen under året och utbetalt under året

<i>Projekt</i>	Nya projekt/aktiviteter 2004	Arbets- program 2004 (DKK)	Beviljat 2004 (DKK)	Reelt förbruk (utbetalt) (DKK)
1.1	Anticipatory Behaviour and IPP	370.000		
3.1	Nordisk bidrag til europæisk møde om BPF	350.000		
4.1	Samspil mellem innovation og miljømål	375.000		
4.2	Miljøorienteret teknologivurdering	350.000		
4.3	Innovationsorientering af den naturv. miljøforskning	350.000		
4.4	Gröna marknader och renare teknologier			
4.5	Industriell symbios i Norden		250.000	
5.	Miljöinformation konsumenter	500.000		
5.1	Konsumentinformation & -adfærd i et miljøperspektiv		125.000	
5.2	Att framgångsrikt marknadsföra Svanen		300.000	
5.3	Greencom - tilläggsbeviljande		32.500	
6.	Miljöinformation professionell	200.000		
8.1	NEAS-Sekretariat	50.000	83.500	83.327
8.2	Utbildningsprojekt m.m. (EIA of product standards)	250.000	250.000	
9.1	Forstudie om nordiske grønne innkjøpskrit.		225.000	114.506
	Totalt projekt 2004	2.795.000	1.266.000	197.833
		0	0	
Diverse	Reseutgifter, sekretariat och tryckning			
Div. 1	Resekostnader för projekt- och nätverksgrupper	400.000	300.000	176.800
Div. 2	NMRIPP-gruppens sekretariat	240.000	240.000	238.564
Div. 3	Tryckkostnader, NMR	200.000	100.000	1.431
	Totalt diverse 2004	840.000	640.000	416.795
SUM	TOTAL	3.635.000	1.906.000	614.628
		0	0	

Som framgår av tabellen fanns det några projekt på arbetsprogrammet som inte beviljades medel. Delvis beror detta på att budgeten blev mindre än förväntad, delvis på att de föreslagna projekten inte ansågs vara relevanta efter en närmare granskning och jämföring med gruppens mandat och utvecklingen på EU- eller internationell nivå. Dessutom hade man i slutet av år 2003 inte hunnit utveckla alla projektidéer, t.ex. på området "Miljöinformation konsumenter". Där reserverades det i arbetsprogrammet en summa utan rubriker, vilka sedan utvecklades under första halvåret. Förstudien om "grønne innkjøpskriterier" inkom på uppdrag av ÅK-M efter dens möte den 27 nov 2003 och fanns därför inte med på arbetsprogrammet, vilket utarbetades tidigare.

Tabell 4. Administrativa utgifter (NMRIPP-gruppens sekretariat)

	Budget 04 (tus. DKK)	Förbruk 04 (tus. DKK)	Skillnad (tus. DKK)
Administrativa utgifter	240	239	1
Därav lön och sociala utg.	200	205	-5
Därav reseutgifter	40	34	6

Tabell 5. Fördelning på de tre pelarna

	2004 %	2003 %	2002 %
Norden	65	55	50
Närområdena	10	20	20
Europa	25	25	30

Inga icke-nordiska medel ingick i gruppens projekt under år 2004. Inga medel söktes eller beviljades av BU-puljen. Ingen delfinansiering kom in från övriga grupper eller sektorer.

Borgarnes 25 januari 2005
Stefán Gíslason, sekreterare för NMRIPP-gruppen

Reviderad 23 mars 2005
Stefán Gíslason

Bilaga 1: NMRIPP-gruppens aktiviteter koppling till det Nordiska Miljöhandlingsprogrammet

Tabell 6. Översikt över resultat av NMRIPP-projekt 2004 med hänsyn till Det Nordiska Miljöhandlingsprogrammet

	Specifika mål i Handlingsprogrammet				
NMRIPP Projekt på gång under 2004, (beviljat 2004 och förr)	12.1	12.2	12.3	12.4	12.5
IPP Institutional Capacity Building in The Baltic States	x			■	
Industriell symbios i Norden	x				
Konferanse om informasjon som verktøy for å påvirke beteende (Greencom)		x		x	x
Miljöinformation i bruksanvisningar	x	x			x
Konsumentinformation & -adfærd i et miljøperspektiv	x	x			x
Att framgångsrikt marknadsföra Svanen		x		x	x
Life cycle oriented standardization	x	x			
Miljökriterier i anbud					x
Brosjyrer om grønne offentlig innkjøp	x	x			x
Forstudie om nordiske grønne innkjøpskrit.	x				x

■ = uppnådda mål

X = delvis uppnådda mål

x = bidrag